

Jerzy Piwowarski
Instytut Plastyki — WSP Częstochowa

Lwowska spuścizna Adama Lenkiewicza (komunikat)

Wśród tematów badawczych realizowanych w Pracowni Fotografii Instytutu Plastyki szczególne miejsce zajmuje lwowskie środowisko fotograficzne oraz związani z nim twórcy. Jedną z istotniejszych jego postaci był Adam Lenkiewicz: od 1925 roku czynny członek Lwowskiego Towarzystwa Fotograficznego, a w latach 1927 – 1930 jego prezes. Artysta ceniony także poza swoim środowiskiem, między innymi jako uczestnik licznych wystaw ogólnopolskich i międzynarodowych.

Dzięki współpracującemu z naszą Pracownią doktorowi Sierhiejowi Simonience ze Lwowa uzyskałem informację, że znajduje się tam osoba, która posiada negatywy zdjęć Lenkiewicza. Ponieważ już wcześniej nawiązałem kontakt z jego żyjącym w Krakowie synem prof. Władysławem Lenkiewiczem, przekazałem mu tę wiadomość. Było to istotne z dwóch powodów: potwierdzenia możliwości istnienia takiego zbioru oraz mającego nastąpić w dniu 1 lipca 2001 roku mojego wyjazdu do Lwowa. Zgodnie z opinią prof. Lenkiewicza we Lwowie mogły zostać odnalezione negatywy, które wraz z rodzinnymi rzeczami zostały w czasie wojny zamurowane w skrytce na strychu domu przy ul. Litewskiej, gdzie mieszkało wujostwo.

Po moim przyjeździe do Lwowa dzięki uprzejmości miłośnika fotografii i artysty Olega Wwiedeńskiego zostałem skontaktowany z obecnym właścicielem negatywów, które rzeczywiście znalezione zostały na ul. Litewskiej, gdzie bawiły się nimi dzieci. Mieszkaniec domu Wiktor Kursanow w drugiej połowie lat 60. przekazał o nich informację znajomemu fotoamatorowi (L. Simutin), który je zebrał do tekturowych opakowań i przechował do chwili obecnej. Ocalone negatywy są przede wszystkim szklane (tylko 3 klatki są na kliszy celuloidowej) i znajdują się w 17 pudełkach o formatach odpowiadających wielkości zdjęć: 6x4,5 cm, 6x9,5 cm i 9x12 cm. Liczba i pojemność opakowań wskazuje, że zdjęć jest ok. 200 – 250. Z uwagi na bezpieczeństwo negatywów otworzyłem tylko niektóre pudełka, by obejrzeć leżące na wierzchu negatywy. Zauważyłem jeden pęknięty, lecz liczba ta może być w rzeczywistości większa. Ogółem ich stan zachowania można uznać za dobry (najczęściej są zakurzone), jednak po oczyszczeniu mogą ujawnić się dalsze, mechaniczne i biologiczne uszkodzenia emulsji. Część negatywów posiada pergaminowe koper-ty z następującym nadrukiem, który potwierdza autorstwo Lenkiewicza:

Seria
 L.p.
 Kraj
 Miejscowość
 Tytuł
 Fot. A. LENKIEWICZ
 Data
 Wszystkie prawa zastrzeżone

Wspomniane pudełka posiadają opisy wskazujące na zawartość tematyczną:

format 9x12 cm

— Brak opisu

format 6x9 cm

— Straż pożarna
 — Zakłady wodociągowe
 — Ośrodek zdrowia na Zamarstynowie
 — Dzieci (...) i Klimowa
 — Generałowie z Kosowa, Duch w Kosowie, Grupa nasza z Kosowa
 — Draceny
 — Szkoła Techniczna
 — Rzeźnia
 — Portrety Witwickich i Janusza W., grupa lekarzy
 — Zakład Czyszczenia Miasta
 — Lwów— Politechnika
 — Hamlet i do Hamleta. Książę Niezłomny (teatralne)

format 6x4,5 cm

— Worochta. Kapliczka
 — Typy żydowskie
 — (opis nieczytelny)
 — Jesień. Gorgany. Grupy i osoby

Oprócz szklanych negatywów w zestawie znajduje się także trzyklatkowy odcinek filmu 35 mm, na którym zarejestrowany został maszerujący oddział wojskowy.

Według obecnego właściciela klisz, pochodzą one z lat 20. ubiegłego wieku.

Po powrocie do Polski informację o zbiorze przekazałem prof. W. Lenkiewiczowi, który zaocznie przekazał go Muzeum Historii Fotografii w Krakowie, jako darowiznę, a następnie upoważnił Dyrektora Muzeum do prowadzenia negocjacji (via Konsulat Polski we Lwowie) w sprawie sprowadzenia opisanych negatywów do kraju. Planowane jest wykonanie z nich dwóch zestawów wystawienniczych: dla Lwowa i krajowego.

Pragnąc wesprzeć przedsięwzięcie zadeklarowałem (mail) finansową (uczelniarne fundusze na badania własne) i sprzętową (Instytut Plastyki posiada pracownie fotograficzne i wysokiej klasy sprzęt komputerowy umożliwiający skanowanie i elektroniczny retusz zdjęć) pomoc, jednak do chwili obecnej (12.03.2003 r.) dotychczasowa sytuacja nie uległa zmianie.

W 2002 roku ukazał się zeszyt nr 1 – 3 ukraińskiego pisma „Halicka Brama”, który poświęcony został lwowskiej fotografii w latach 1839 – 1939. Na stronie 11 zamieszczony został artykuł *Cikawa znachidka* autorstwa wspomnianego Olega Wwiedeńskiego, który opisał losy negatywów i ich autora, a także określił liczbę zachowanych zdjęć na 200, co prawdopodobnie wynika z ich dokładnego przeliczenia.

